

Dosarul nr. 3ra-719/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – I. Secrieru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, G. Dașchevici, V. Clima

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Grigore Șișcanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului, obligarea recalculării pensiei,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La 15 mai 2019 Grigore Șișcanu a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea refuzului nr. S-689/19 din data de 10.04.2019 de stabilire a cuantumului pensiei, obligarea pârâtei să recalculeze mărimea pensiei pentru vechime în muncă începând cu data de 01.01.2014-18.04.2019, reținând salariul lunar în exercițiu în funcție de președinte de judecătoria, încasarea diferenței din suma neachitată pentru perioada 01.01.2014-18.04.2019.

În motivarea acțiunii Grigore Șișcanu a indicat că a activat în funcția de judecător din anul 1980, iar în perioada 1982 – iunie 2014, a deținut funcția de președinte a diferitor judecătoriai din Republica Moldova.

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 28 martie 2019, Grigore Șișcanu a fost eliberat din funcția de judecător în temeiul art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătoriai, în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

A menționat că din data de 24 martie 2004 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă conform art. 32 al Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătoriai în mărime de 80 % din salariu, cuantumul căreia constituie începând cu 01 ianuarie 2014 – 10 410 lei lunar.

Reclamantul consideră drept ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale privind calculul pensiei începând cu 2014, calculându-se din salariul de

președinte de judecătorie. Odată cu adoptarea Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor, salariile au fost majorate.

Din anul 2014 pensia pentru vechime în muncă trebuia recalculată, ținându-se cont de mărimea salariului lunar ca exercițiu, fapt ce nu s-a efectuat, ceea ce contravine prevederilor art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului și a Legii privind salarizarea judecătorilor.

Conform art. 3 al Legii privind salarizarea judecătorilor salariul lunar al judecătorului constă din salariul de funcție și sporul pentru exercitarea unor funcții administrative. Conform art. 4 alin. (2) lit. c) al Legii nr. 328 privind salarizarea judecătorilor, salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în quantum de 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcție de judecător pentru 12 ani.

A menționat că conform art. 5 alin. (1) lit. c) al legii indicate supra, judecătorul beneficiază de un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în quantum de 10% pentru exercitarea funcției de președinte al judecătoriei. Art. 10 explică aplicarea prevederilor art. 4, și anume, de la 01 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 80% din salariul de funcție prevăzut la art. 4; de la 01 aprilie 2015 – 90% și de la 01 aprilie 2016 – vor fi plătite în quantum deplin.

A indicat reclamantul că diferențele de pensie neachitate pentru perioada anilor 2014-2019 sunt pentru anul 2014 suma de 31 230,72 lei; 2015- 41 395,20 lei; pentru 2016-44 755,2 lei, aceleași sume fiind susținute și pentru perioada 2017-2019.

Consideră că acționând contrar prevederilor legale, Casa Națională de Asigurări Sociale a admis limitarea dreptului reclamantului la asigurare cu pensie, conform mărimii stabilite de lege începând cu luna ianuarie 2014.

Astfel, pentru a-și apăra drepturile sale a depus cerere prealabilă în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, la care a primit răspunsul din 14 aprilie 2019, prin care i s-a refuzat recalcularea pensiei și achitarea diferenței, cu care nu este de acord.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată înaintată de către Grigore Șișcanu s-a admis parțial. S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-689/19 din 10 aprilie 2019 și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze și să achite lui Grigore Șișcanu diferența de pensie pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 22 martie 2019, formată din mărimea pensiei calculată din salariul lunar al judecătorului în exercițiu și din salariul pentru funcție administrativă în exercițiu corespunzător perioadelor și din pensia achitată efectiv. În rest cererea s-a respins. (f.d. 47, 49-57)

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) din Codul administrativ Casa Națională de Asigurări Sociale, în termen, la 15 noiembrie 2019 a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 59)

Curtea de Apel Chișinău, constatând că nu este dovada notificării hotărârii motivate din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a expediat-o la data de 22 noiembrie 2019 Casei Naționale de Asigurări Sociale prin poșta electronică. (f.d. 62)

La 16 decembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale, în termen a depus apelul motivat. (f.d. 65-67)

Prin decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 74, 75-82)

Instanțele în motivarea soluției sale au reținut că la 04 aprilie 2014 a fost adoptată Legea nr. 60 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare de la 16 mai 2014), prin care a fost modificată și completată Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Totodată, art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 stabilește că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Instanțele au menționat că Casa Națională de Asigurări Sociale în mod eronat a refuzat recalcularea pensiei lui Grigore Șișcanu, deoarece, la emiterea acestui refuz, autoritatea publică centrală de specialitate nu a luat în considerație prevederile Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stabilește că, judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii prevede că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 27 martie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii. (86-89)

În motivarea recursului recurenta a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de către instanțele ierarhic inferioare ca fiind stabilite.

La 17 iunie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Grigore Șișcanu copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 92)

Completul specializat relevă că Grigore Șișcanu a recepționat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului. (f.d. 94)

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la

intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 23 ianuarie 2020 în lipsa reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, care la 18 martie 2020 a fost recepționată de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 84)

Dat fiind faptul că prin prisma pct. 8 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență, termenul de declarare a recursului pentru Casa Națională de Asigurări Sociale după întrerupere a început a curge de la data de 16 mai 2020.

Totuși, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recursul la data de 27 martie 2020, în perioada suspendării termenului de procedură. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas